

Motion till riksdagen 2007/08:Ju267

av **Magdalena Andersson (m)**

Att leva med skyddad identitet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om s.k. skyddsänglar för personer som lever med skyddad identitet.

Motivering

Kvinnomisshandel är ingen olyckshändelse. Det är därför mycket glädjande att regeringen lägger stor kraft och resurser både för att motverka vissa mäns våld mot kvinnor och för att ge de kvinnor och barn som är utsatta hjälp och stöd. Nu ges tydliga signaler om att våld, framförallt mot kvinnor och barn, inte accepteras. Regeringens beslutsamhet är tydlig. Arbetet med en nationell handlingsplan för att motverka våld mot kvinnor pågår. Den beslutade ändring i socialtjänstlagen som tydliggör kommunernas ansvar för kvinnor som är utsatta för brott är välkommen och nödvändig i arbetet att stödja och skydda.

Idag är situationen för den kvinna som varit utsatt svår. Kvinnan och barnen lämnar oftast sitt hem hals över huvud med allt vad det innebär. Många gånger tvingas man till s.k. skyddat boende och ibland blir det också fråga om skyddad identitet. Det innebär ny bostadsort, ny bostad, ny skola eller barnomsorg, nya grannar och avklippta band med släkt och gamla vänner. Friheten begränsas totalt och kvinnan och eventuella barn tvingas leva som gömda brottslingar, fast det är hon eller de som är brottsoffer. Livsutrymmet krymper.

Idag lever bortåt 10 000 personer i Sverige med skyddade personuppgifter, nästan en fördubbling jämfört med för tio år sedan. Den grupp som ökar mest är kvinnor som måste gömma sig till följd av hot, misshandel och trakasserier från sina tidigare män. Många av har barn. Cirka 1 000 personer i Sverige, flertalet kvinnor, lever med skyddad identitet och samtidig kvarskrivning i sin hemkommun.

Fel! Okänt namn på

Vid akuta situationer, när polis, åklagare och socialtjänst är inblandade, har kvinnor i bästa fall rimlig möjlighet att få bistånd med stöd och hjälp för stunden och för att lösa de problem som kan uppstå i krisläge. Om det dessutom införs en brottsofferhandläggare på varje polismyndighet kan det vara en god hjälp för utsatta kvinnor, åtminstone i startskedet av en process. Tyvärr är det inte lika enkelt att få personligt stöd och hjälp med skilda problem under de år som kommer, framförallt inte för dem som lever med skyddad identitet. Det är tyvärr inte bara i det akuta läget det uppstår svårigheter, för den som lever med skyddad identitet är problemen oändliga. Subventionerad hälso- och sjukvård genom högkostnadsskydd fungerar inte, eftersom det exempelvis innebär att identiteten blir känd och kopplas till en särskild ort. Att söka bostadsbidrag innebär samma risk. Indirekt drabbas även barnen till de utsatta kvinnorna på många sätt, det är till exempel omöjligt att delta i ett fotbollslag, eftersom man då tvingas uppge personuppgifter.

Att leva med skyddad identitet är inte alltid säkert. Alltför ofta förekommer det att adressen röjs, vilket leder till ökad otrygghet och stora kostnader för ännu en flytt. Skyddad identitet måste vara säker, annars fungerar inte skyddet. Många myndigheter är medvetna om situationen för personer som lever på detta sätt. Risken är stor att skyddade uppgifter av misstag läcker ut till följd av ogenomtänkta rutiner och bristande kunskap hos flera myndigheter. Länsstyrelserna har i sin tillsyn pekat ut brister i allt ifrån bemötande och handläggning till insatser när det gäller personer med skyddade personuppgifter. Ofta saknas kommunala handlingsplaner för hur stödet till personer i denna situation ska ske, något som förhoppningsvis nu kommer att rättas till i och med ändringen i socialtjänstlagen. Men kommunernas bemötande skiljer sig åt i olika delar av landet, och rent generellt saknas det en samsyn om vilken kommun som har ansvaret för att hjälpa en person som är kvarskrivnen och som har skyddat eller tillfälligt boende.

När det gäller det statliga stödet saknas idag en helhetssyn i statens stöd till kvinnor med barn som lever under hot. Justitiedepartementet har det övergripande ansvaret för skyddad identitet, medan Finansdepartementet handlägger kvarskrivningsärenden och det är Socialdepartementet och dess myndigheter som ytterst ansvarar för att de sociala rättigheterna uppfylls.

Det finns ett behov av särskilt stöd för alla de personer som lever under skyddad identitet. Jag kallar dem för ”skyddsänglar”. Det ska vara någon centralt placerad vid en lämplig myndighet, någon som har som uppgift att vara det bollplank som så många av dessa kvinnor och barn saknar och behöver. Skyddsängelns uppgift ska vara att fungera som vägvisare och rådgivare åt personer som lever med skyddad identitet och också bistå i kontakter med olika myndigheter eller institutioner där problem uppstår. Det behövs alldeles säkert i början av det nya liv man tvingats välja, men också efter flera år, när nya problem uppstår som man tidigare inte kunnat föreställa sig.

Regeringen kommer under hösten att presentera en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Där ska också skyddet för kvinnor som utsätts för allvarliga former av hot och förföljelse behandlas. Jag anser att man också inom ramen för denna handlingsplan bör undersöka möjligheten

Fel! Okänt namn på

att föreslå ett införande av "auktoriserade skyddsänglar" som ett komplement till andra skyddsåtgärder för personer som lever med skyddad identitet.

Stockholm den 2 oktober 2007

Magdalena Andersson (m)